

MOD ET HANDLEKRAFTIGT KVARTER

HUSUMKVARTERET - DEL 1

Ansøgning om områdeløft
Københavns Kommune 2009

KORT OVER KØBENHAVN

KORT OVER HUSUMKVARTERET

INDHOLD AF DEL 1 - ANSØGNING

KORT OVER KØBENHAVN	2
KORT OVER HUSUMKVARTERET	3
1. MOD ET HANDLEKRAFTIGT KVARTER	
1.1 Indledning	5
1.2 Strøggadeløft af Frederikssundsvej	5
1.3 En koordinering af de sociale indsatser	5
2. STRØGGADELØFT I HUSUM	7
2.1 Kvartermiljø	7
2.2 Erhverv	13
2.3 Boligmiljø	15
2.3.1 Beskrivelse af kvarteret	15
2.4 Miljø	15
3. EN KOORDINERING AF DE SOCIALE INDSATSER	
3.1 Boligsociale udfordringer og Helhedsplaner	17
3.2 Skole og institutionsforhold	21
3.3 Beskæftigelse	25
3.4 Sundhed	27
3.5 Kultur og idrætsliv	29
4. RAMMER FOR OMRÅDELØFTET	
4.1 Organisering	31
4.2 Tidsplan	31
4.3 Forankring	33
4.4 Evaluering	33
4.5 Økonomi	33
5. VURDERINGSSKEMAER	33
KOLOFON	39
BILAG	SE DEL 2

1. MOD ET HANDLEKRAFTIGT KVARTER

1.1 Indledning

Husumkvarteret er domineret af en række store almene boligafdelinger, med store sociale problemer. De enkelte boligområder fremstår som afgrænsede og lukkede enklaver, og der er lille interaktion mellem beboerne fra de almene områder og beboerne fra de øvrige boligområder i kvarteret. Dette problem forstærkes af, at der er mangel på udendørs aktivitets- og mødesteder, hvor kvarterets beboere kan mødes og interagere.

Frederikssundsvej, der løber tværs gennem kvarteret, fungerer som centrum for kvarteret og det er her butikslivet er placeret. Handeleggaden fremstår dog i dag nedslidt og usammenhængende og den opfylder derfor ikke det potentiale, den har for at blive et velfungerende butiksstrøg og lokalt mødested.

Områdeløftet¹ i Husum har på denne baggrund to indsatsområder, der tilsammen skal løfte kvarteret og sætte en positiv udvikling i gang. Det første indsatsområde er et "strøggadeløft af Frederikssundsvej". Gennem et fysisk løft af Frederikssundsvej skal vejen gøres til et centralt handels- og mødested for kvarterets beboere. Det andet indsatsområde er "en koordinering af de sociale indsatser". I denne indsats skal en koordinering og videreudvikling af de sociale indsatser være med til at afhjælpe de store sociale problemer i kvarteret. De to indsatsområder vil også danne strukturen for denne ansøgning, der på denne baggrund er opdelt i to hovedafsnit: "Strøggadeløft i Husum" og "En koordinering af de sociale indsatser"

1.2 Strøggadeløft af Frederikssundsvej

Frederikssundsvej er i dag kendetegnet ved, at der mangler sammenhæng i butiksførløbet langs gaden. De enkelte butiksfacader mangler flere steder renovering og "huller" i butiksførløbet skaber en oplevelse af en usammenhængende og uattraktiv handeleggade. Gaden opleves som en barriere, hvilket medfører

manglende samspil mellem gadens to sider. Handeleggaden har kun to regulerede overgange, hvilket forstærker den manglende sammenhæng mellem de to sider af gaden.

Frederikssundsvej er endvidere præget af et højt støjforureningsniveau. Den megen gennemkørende trafik medfører et støjniveau over 75 dB, hvilket betyder, at boligerne langs vejen betragtes som stærkt støjbela-stede.

Et strøggadeløft af Frederikssundsvej vil have mange positive effekter for kvarteret som helhed. Dels vil det skabe et tiltrængt mødested for de forskellige beboergrupper i kvarteret. Dels vil handeleggaden kunne tiltrække beboere fra de omkringliggende områder og øge handlen og bylivet i kvarteret yderligere. En fysisk forskønnelse af strøggaden vil også kunne have en positiv effekt på kvaliteten af de butikker, som etablerer sig i strøggaden. Endelig vil flere regulerede overgange kunne forstærke tilgængeligheden på tværs af kvarteret samt reducere trafikhastigheden og derved støjforureningen.

1.3 En koordinering af de sociale indsatser

Husumkvarteret er også et kvarter med store sociale problemer. 33,4 % af beboerne er uden tilknytning til arbejdsmarkedet og beboerne har generelt et lavere uddannelses- og indkomstniveau end gennemsnitskøbenhavnervneren. Beboernes sundhedstilstand er ligeledes dårligere end gennemsnittet.

På integrationsområdet står Husumkvarteret overfor store udfordringer. I kvarteret som helhed er over 20 % af beboerne indvandrere² og i nogle af de almene afdelinger er andelen af indvandrere betydelig højere. De mange tosprogede familier har afledt udfordringer på skoleområdet. Efter lukning af Voldparken Skole i 2007 har de to øvrige folkeskoler i kvarteret oplevet store problemer med at integrere de mange nye to-

¹ Udtrykket områdeløft benyttes af Københavns Kommune om det som i Byfornyelsesloven kaldes Områdefornyelse.

² Udtrykket "indvandrere" vil fremover blive brugt om personer med anden etnisk baggrund end dansk fra ikke vestlige lande.

KORT OVER HUSUMKVARTERET

sprogede elever. Specielt den ene af skolerne har problemer med, at socialt belastede unge "hænger ud" i området omkring skolen og skaber utryghed gennem en "truende" adfærd.

Socialt belastede børn og unge, der ikke har noget at lave eller nogle steder at gå hen har ført til, at kriminalitet og dermed utryghed er et generelt problem, der påvirker hele kvarteret. En stor andel af kvarterets børn og unge deltager ikke i de organiserede fritidstilbud og en del af dem er derfor overladt til sig selv i timerne udenfor skoletiden. Dette har medført voldsom slitage på legepladser og medvirket til øget hærværk. For at imødekomme nogle af disse problemer er der igangsat en samlet helheds-

plan³ for en række almene afdelinger i Husum. Fire almene afdelinger i Husumkvarteret er en del af denne helhedsplan. Helhedsplanen har særligt fokus på at aktivere de børn og unge der ellers "hænger ud" på gaden og laver problemer. Helhedsplangruppen i Husum er orienteret om denne ansøgning, med henblik på et fremtidigt samarbejde og koordinering af de boligsociale indsatser. For at imødekomme de mange forskelligartede sociale problemer i kvarteret er der brug for en helhedsorienteret tilgang på det sociale område. Områdeløftet i Husum skal sikre, at de forskellige sociale indsatser sammentænkes og koordineres. Derfor er det målet at udføre konkrete helhedsorienterede tiltag, der understøtter, opkvalificerer og øger samspillet mellem de eksisterende indsatser.

2. STRØGGADELØFT I HUSUM

Strøggadeløftet i Husum vil være en indsats som sammenknytter de fire indsatsområder: byrum, erhverv, boligforhold og miljø. En indsats som har til formål at fremme Frederikssundsvejs potentiale som bymæssigt tyngdepunkt i Husum og sikre, at der bliver arbejdet målrettet på at skabe rum for de nedenfor nævnte del-potentialer. På den måde kan der sikres et strøggadeløft som i sin helhed vil afføde et generelt løft til Husumkvarteret.

2.1 Kvartermiljø

2.1.1 Beskrivelse af kvarteret

Husumkvarteret er kendetegnet ved at være sammensat af forskellige bygningstypologier; fritstående stokbebyggelse, punkthuse, rækkehuse og villakvarterer samt to kolonihavekvarterer og forskelligartet erhverv. Oplevelsen af kvarteret er, at det består af lukkede enklaver, hvorimellem der ikke sker en interaktion. Kvarterets bymæssige tyngdepunkt koncentrerer omkring Frederikssundsvej, som i dag fremstår som et noget usammenhængende handelsstrøg og som samtidig også virker som en barriere mellem den nordlige og den sydlige del af kvarteret, da den er en meget befærdet indfaldsvej uden de nødvendige lys-regulerede overgange.

Plejecenteret Bystævneparken (øverst) og det almene boligområde Voldparken, der begge ligger nord for Frederikssundsvej.

³ Helhedsplanen for Husum-området er et samarbejde mellem FSB_Bolig AAB, Børne- og Ungdomsforvaltningen, samt Socialforvaltningen og lokalcenter Brønshøj-husum-Vanløse. Se kort over hele helhedsplanområdet Bilag 3.

KORT OVER HUSUMKVARTERET

Selve kvarteret er mod nord afgrænset af Vestvolden. Mod øst er det afgrænset af forløbet langs Utterslev Mose ned til Frederikssundsvej inklusiv dens sydlige kantbebyggelse på Frederikssundsvej til Korsager Allé. Smørumvej danner den nederste del af den østlige grænse. Mod syd er kvarteret afgrænset af Bjer-nedevej til S-togsbanen og mod vest af S-togbanen op til Islevhusvej og videre af Mørkhøjvej/Marbjerg-vej, til Vestvolden.

Nord for Frederikssundsvej

Nord for Frederikssundsvej mod Utterslevsmose ligger bebyggelserne Voldparken og Kobbelvænget, som begge er almene boligbyggerier af henholdsvis FSB og AAB. Størstedelen af de fælles grønne arealer ligger flade og åbne hen uden funktioner og afskærmede rum, der kan aktivere og give følelsen af en højere grad af privatsfære.

Plejecenteret Bystævneparken ligger på modsatte side af alléen Bystævnet i et stort velplejet parklig-nende område. Både Voldparken/Koppelvænget og Bystævneparken opleves som selvstændige enklaver i forhold til resten af kvarteret, på grund af de brede adgangsveje, der indrammer de enkelte områder. Samtidig afskærmer Vest Volden områderne på nord-siden.

Gadelandet er endnu et alment boligbyggeri, der ligger nord for Frederikssundsvej. Dette område er fra 1994 og tilknyttet AAB. Ned igennem boligområdet er der genveje til Frederikssundsvej, der gør det muligt at komme igennem området og skyde genvej ned til indkøbsgaden.

Ud over de almene bebyggelser ligger der også to kolonihaveforeninger i området nord for Frederikssundsvej. Ligesom de øvrige områder fremstår kolonihaveforeningerne som små enklaver, der primært lukker sig om sig selv.

Frederikssundsvej

Frederikssundsvej er Husums centrum og kvarterets bymæssige tyngdepunkt. De fleste af kvarters institutioner og store boligområder er koncentreret omkring Frederikssundsvej.

Den nordlige side af Frederikssundsvej har fra Kobbelvænget til Mørkhøjvej en strøgmæssig karakter med randbebyggelse i 2-5 etager, der har butikker/erhverv i stueplan. Randbebyggelsen følger gadens strækning, dog med forskydninger i facaderne. Variationen i fortovsbredden skaber de fleste steder god plads foran

Frederikssundsvej fremstår i dag som en nedslidt hande-gade. De brede fortov giver dog god vejbredde, der kunne udnyttes bedre ved et strøggadeløft.

butikkerne. Fortovet bliver mange steder udnyttet både til cykelparkering og udstilling af varer, hvilket resulterer i et meget rodet og brudt helhedsindtryk. I mellem bygningerne er der kig ind til de bagved-liggende boliger. Strækningen fra Kobbelvænget til Åkandevej er domineret af erhverv/kontorer og har i højere grad et industrielt præg med Radiometeret som varetegn. Bygningerne er mange steder trukket ind fra fortovet for at give plads til parkering, dette giver igen et forløb, der virker åbent og brudt.

Den kontinuerlige række af butikker og erhverv gør dog, sammen med det faktum at den nordlige side også er solsiden, denne side af Frederikssundsvej mere attraktiv end sydsiden.

Sydsiden af Frederikssundsvej er mere opbrudt i bygningsforløbet og har en mere grøn karakter. Som handelsside har den dog store huller, og fordi den er skyggeside, har den også mindre byliv. Fra Korsager Allé mod Kildebrøndevej ændrer den sig til at have tæt randbebyggelse med et mix af butikker og boliger

KORT OVER HUSUMKVARTERET

i fireetagers højde. På denne del har sydsiden dén strøgmæssige karakter, der ellers kendetegner nordsiden af Frederikssundsvej.

Husum Torv fungerer i dag mest som et centralt knudepunkt for busstrafikken, med spredte bænke og blomsterpotter. Torvet får meget sol, men fungerer primært som venteplass til busser og markerer sig ikke som kvarterets torv, som det ellers har potentiale til.

Krydset ved Frederikssundsvej/Husumvej og ved Husum Torv er de eneste regulerede overgange mellem de to sider på hele den lange strækning mellem åkandevvej og Mørkhøjvej.

Syd for Frederikssundsvej

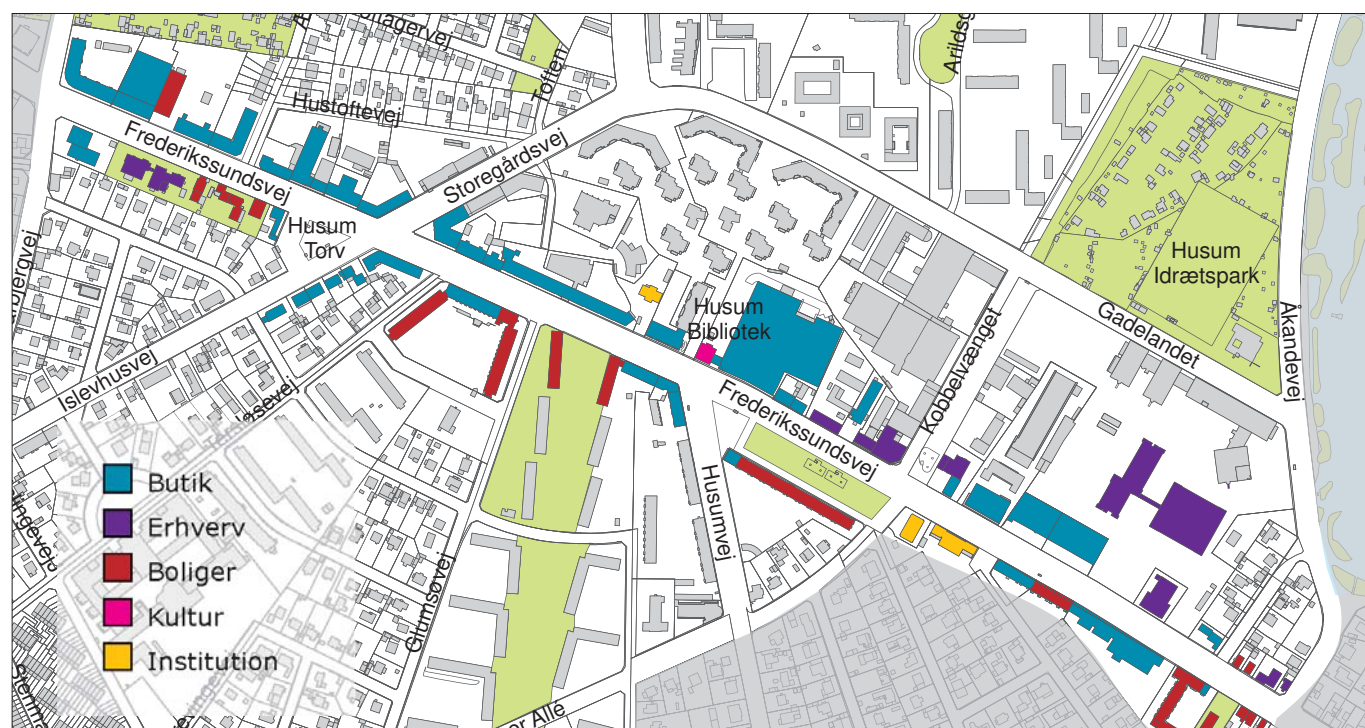
Glumsøparken og Husum Vænge er treetagers almene boligblokke hos SAB bygget i 40'erne. De ligger som en stor kile midt for Frederikssundsvej, ned igennem det sydlige område, med deres stokkebyggeri trukket tilbage fra Glumsøvej/Mørløsevej og Smørumvej. I det sydlige område ligger der også to store folkeskoler, Korsager skole og Husum skole. Husum skole ligger i forlængelse af Husum Vænge med fodboldbaner på bagsiden.

Resten af det sydlige område består af villaver fra 40'erne samt to klynger af rækkehus, der begge ligger som afslutning på stokkebebyggelserne og skolerne.

På Frederikssundsvej mangler overgange, der gør det nemmere for bløde trafikanter at krydse den trafikerede gade.

Temakort - Funktioner i stueplan langs Frederikssundsvej

KORT OVER HUSUMKVARTERET

2.1.2 Problemer og forslag til initiativer

Kvarteret er meget domineret af særskilte enklaver, der gør det usammenhængende. Det giver fornemmelsen af, at det ikke er et sted, hvor der er liv på kryds og tværs, men at beboerne færdes, hvor de bor, handler lokalt og ellers tager ud af kvarteret. Mødesteder er en stor mangel i kvarteret. Mødestederne skal fungere som rekreative områder og være med til at skabe interaktion og dialog mellem beboerne fra de forskellige boligområder.

Frederikssundsvej fremstår overordnet som en slidt, usammenhængende og ensidet butiksgade, der kan være ufremkommelig. Samtidig har vejens to sider ikke nogen sammenhæng på grund af de få regulerede kryds og en utryk midterrabatløsning. En yderligere fodgængerovergang ved Glumsøvej ville ændre på dette og betyde nedsættelse af trafikken hastighed, der ville kunne fremme oplevelsen af en lokal butiksgade.

2.1.3 Potentialer

Frederikssundsvej har potentiale til at blive et mere attraktivt butiksstrøg og dermed blive forstærket som fælles samlingspunkt for borgerne i kvarteret. Forskydningerne i randbebyggelsen kan udnyttes til at danne steder for ophold, samtidig med at Husum Torv og det grønne område ved Husumvej kan blive en del af hele forløbet.

Husum torv har potentiale til at blive kvarterets bymæssige samlingspunkt, såfremt der bliver skabt rum til andet end busserne. Det kunne med fordel lives op med aktiviteter som fx et marked, en café med udeservering o.l.

Der er mulighed for at samle kvarterets nord- og sydømråde ved at forstærke nogle af de eksisterende tværgående stier og genveje, der går gennem begge dele af kvarteret. Dette kan skabe større tilgængelighed i kvarteret bl.a. til Vest Volden og give en større grad af cykel og gangtrafik på tværs af kvarteret.

I kvarteret er der endvidere en række steder, der vil være oplagte at omdanne til rekreative områder. Det grønne areal ved Frederikssundsvej/Korsager Allé har potentiale som en lokal bypark og kan skabe rekreative muligheder og aktiviteter langs Frederikssundsvej.

I syddelen af kvarteret ligger to grunde brak langs Korsager Allé. Disse har ud fra ejerforholdet mulighed for at blive til fælles opholdssteder i villakvarteret. I den nordlige del er der på Toften yderligere et område, der er bestemt til aktiviteter. På grund af stedets placering, rummer det et stort potentiale for at blive et fælles opholdssted for beboerne på den nordlige side af Frederikssundsvej.

2.2 Erhverv

2.2.1 Beskrivelse af kvarteret

Et udtræk fra Københavns Kommunes Statistikbank viser, at der pr. 01.10.08 er 936 CVR-registrerede virksomheder i kvarteret. Erhvervsfordelingen af disse virksomheder er vist i tabel 5 i statistik oversigten bilag 1. Der er endvidere opgjort arbejdspladser i kvarteret i 2006, som er vist i tabel 4 bilag 1 fordelt i procent på erhverv.

De største arbejdsgivere i kvarteret er offentlige organisationer såsom skoler, plejehjem og postvæsenet. Herefter kommer Føtex, som adskiller sig væsentligt fra andre private butikker i kvarteret både i forhold til det store antal ansatte og i forhold til dens gode evne til at tiltrække kunder til bydelen.

Ses der bort fra de offentlige organisationer, som skolevæsen og plejehjem, er de to største brancher i kvarteret Bygge- og anlæg samt detailhandel. Bygge- og anlægs- virksomhederne udgør dog kun 2,2 % af kvarterets arbejdspladser. Dette må skyldes, at der under bygge- og anlæg findes mange små virksomheder. Der er endvidere forbavsende få virksomheder indenfor restaurationsbranchen, og de som findes dækker for det meste over pizzeriaer og grillbarer.

2.2.2 Potentialer

Det største potentiale for erhvervet i Husumkvarteret er at finde på Frederikssundsvej samt i de mange "garagevirksomheder" der er registreret i kvarteret.

Erfaringer fra områdeløftsprojektet Kvarterløft Nord-Vest, som dækkede den første del af Frederikssundsvej, viser, at en indsats med fokus på butiksfacader og inddragelse af erhvervslivet i forbindelse med de

⁴ http://statweb/p_virksomhed/CVR/Forside.html

⁵ Statistikken for antal arbejdspladser og erhvervsfordelingen er opgjort pr. 01.01.2006

KORT OVER HUSUMKVARTERET

kommende forbedringer, kan have en stor effekt på kvaliteten af de butikker, som etablerer sig i kvarteret og dermed på kvaliteten af livet på gaden.

Yderligere ligger der i Husumkvarteret et latent potentiale i form af den umiddelbare livlige iværksætteraktivitet i kvarterets lejligheder og private villaer. CVR-databasen viser mange enkeltmandsvirksomheder indenfor kommunikation, computer-programmering og andre former for konsulentvirksomheder i kvarteret. Det er således tale om "garagevirksomheder", som kunne have potentiale for vækst og etablering andre steder i kvarteret.

De mange iværksættere i kvarteret, der driver virksomhed i private boliger, kan være et stort potentiale for kvarteret. Et områdeløft kan derfor med fordel kortlægge omfanget af disse virksomheder og deres aktiviteter med henblik på at bruge dem til videreudvikling af erhvervslivet i kvarteret. Er der vækstpotentiale i nogle af disse virksomheder, kan de hjælpes til at etablere sig andre steder i kvarteret og på den måde blive synlige for omverden og deres potentielle kundekreds.

2.3 Boligmiljø

2.3.1 Beskrivelse af kvarteret

Kvarteret rummer i alt 5.415 boliger⁶ hvoraf næsten halvdelen (49,6 %) er almene boliger, mod et gennemsnit i København på 20,4 %. Endvidere findes der 15,9 % ejerboliger, 14,9 % andelsboliger, 6,0 % privat udlejede boliger og 13,6 % offentligt ejede boliger. 51,5 % af boligerne i kvarteret er opført efter 1950.

De etageejendomme, som efter byfornyelsesloven kan modtage støtte, ligger hovedsagligt langs Frederikssundsvej og nogle enkelte på Islevhusvej. Det drejer sig om ca. 10 - 12 lettere nedslidte ejendomme opført i perioden 1925 - 1946. Ejendommenes boliger karakteriseres som boliger med installationsmangler, hvilket her vil sige manglende bad og/eller fjernvarme. Der er ikke udført nogle friarealforbedringer i kvarteret i regi af Grønne Gårde.

De tidligere kvarterløftprojekter og de igangværende områdeløftprojekter har stor succes med deres information til de relevante boligforeninger om muligheden for at søge byfornyelsesmidler til forbedringer af installationsmangler eller etablering af fælles gårdanlæg.

2.4 Miljø

2.4.1 Beskrivelse af kvarteret og dets problemer

Biltrafikken er den væsentligste årsag til luftforurening i København. Specielt kvælstofdioxid, NO², er partikler, der påvirker københavnernes sundhed. Miljøet i Husumkvarteret er præget af den tætte bebyggelse og bytrafik, der også gør sig gældende i store dele af resten af København. I Husumkvarteret er det især Frederikssundsvej, Storegårdsvej og Husumvej, der i kraft af den megen gennemkørende trafik, har et højt støjforureningsniveau. En bolig betragtes som stærkt støjbelastet, når støjniveauet er højere end 65dB. På Frederikssundsvej er støjniveauet over 75 dB og på Storegårdsvej og Husumvej er niveauet på 70-75 dB.

Affaldshåndteringen i Husumkvarteret er præget af de standardløsninger, der gør sig gældende for mange af de områder i København, der hovedsageligt består af beboelse.

2.4.2 Igangværende projekter

Teknik- og Miljøforvaltningen arbejder med forskellige indsatsområder for at reducere miljøpåvirkningen fra trafikken. Både støj- og luftforureningen er betinget af hastighed. Der er derfor bl.a. blevet besluttet en hastighedsplan, der har til formål at etablere en 40 km/t-zone i de københavnske gader. Planen udføres i etaper og skal være gennemført senest i 2012. Kommunen har desuden besluttet en plan for hastighedsgrænser på de større veje, hvor hastigheden er 60 km/t eller derover. I forbindelse med renovering og vedligeholdelse af nedslidte veje udlægges støjreducerende asfalt, der afhjælper en del af støjproblemet. Disse tiltag kan blive relevante for Husumkvarteret og et forestående strøggadeløft af Frederikssundsvej.

⁶ Statistikken kan ses i statistik oversigten i Bilag 1 tabel 3

KORT OVER HUSUMKVARTERET

I forbindelse med Københavns Kommunes mål om at reducere CO²-udledningen med 20 % inden 2015, vil der blive iværksat CO²-besparende aktiviteter i alle bydele i de kommende år, herunder også Husum-kvarteret. Det omfatter renovering af kommunale bygninger, og et samarbejde med virksomheder, boligforeninger og Agenda 21-centre, samt kampagner over for borgerne. Københavns Kommune har erfaret store fordele ved at gennemføre sådanne kampagner i forbindelse med et områdeløft.

2.4.3 Potentialer og forslag til initiativer

I Husumkvarteret er der et oplagt potentiale på affaldsområdet. I forhold til Affaldsplan 2012 kan Husumkvarteret ses i sammenhæng med målsætningen vedrørende "Innovative affaldsløsninger i byens rum", specielt fokusområdet om nye løsninger i eksisterende byrum. Liv i gaderummet og øget brug af byens parker giver mere affald – og dermed et øget behov for affaldssortering – i det offentlige rum. Da det offentlige rum skal forblive attraktivt, skal der derfor udvikles affaldsmateriel, som kan passe naturligt i bybilledet mht. sortering, kapacitet og visuelt udtryk.

I forbindelse med nybyggeri i Husumkvarteret kan et områdeløft bidrage til, at der tages de rette miljøsyn. Københavns Kommune søger generelt at

påvirke nyopførelsen eller byfornyelsen af boliger i kommunen, således at de kan danne en bæredygtig ramme om københavnernes liv langt ud i fremtiden. Ved kommunens eget bygge- og anlægsarbejde skal en række krav om miljøsyn således følges. Kommunen videreudvikler og går i dialog med de private, så der kan samarbejdes og komme dialog om de miljømæssige udfordringer i byggeriet.

I 2008 er Agenda 21-centeret Bispebjerg Miljøcenter blevet udvidet til også at omfatte Husum. Agenda-centeret har siden 2007 arbejdet for at fremme miljøsyn og bæredygtig udvikling på et lokalt plan. I forhold til arbejdet med miljø og bæredygtig udvikling i Husumkvarteret vil Agenda 21-centeret derfor være en potentiel vigtig samarbejdspartner for et områdeløft i kvarteret. En samarbejdspartner, der både har erfaring med lokale miljøindsatser og et godt kendskab til kvarteret.

Der ligger en række små virksomheder i Husumkvarteret, herunder nogle små håndværksvirksomheder såsom autoværksteder, hvor der kan gøres en indsats for at gøre dem mere miljøvenlige. Det eksisterende initiativ, Københavns Miljønetværk, kan tilbyde hjælp, information og inspiration til frivillige virksomheder, der ønsker at reducere deres miljøbelastning.

3. EN KOORDINERING AF DE SOCIALE INDSATSER

Husumkvarteret er et kvarter med store sociale udfordringer og derfor også et kvarter, som har behov for sociale indsatser. Erfaringer fra Københavns Kommune viser, at en koordinering af de sociale indsatser, som er målret et geografisk afgrænset område, er afgørende for det endelige udbytte. Ved at koordinere de sociale indsatser opnås en synergieffekt, som er meget ønskværdigt for kvarteret som helhed. Et områdeløft vil ikke kun kunne igangsætte nødvendige sociale tiltag indenfor nedenfor nævnte områder - de boligsociale forhold, skole og institutionsforhold, beskæftigelse, sundhed samt kultur og idrætslivet - men vil også kunne stå for den nødvendige koordinering af de forskellige tiltag, som kommunens forvaltninger og boligorganisationerne igangsætter. Herved kan den ønskede synergi opnås.

⁷ Se kort over den samlede helhedsplan for Husum-området i bilag 3. Bemærk at Husum-området kun udgør en mindre del af Husum-kvarteret.

3.1 Boligsociale udfordringer og helhedsplaner

3.1.1 Beskrivelse af kvarteret og dets problemer

Husumkvarteret beskrives generelt som ramt af en ond udviklingspiral med relativt høj husleje, høj fraflytningsprocent og en "skæv" beboersammensætning i forhold til resten af kommunen.

Det almene boligselskab FSB udformede i 2007 en boligsocial helhedsplan for det, de betegner som Husum-området. Fire af de almene afdelinger, som er en del af denne helhedsplan, ligger indenfor Husumkvarteret. I forbindelse med udformningen af helhedsplanen samlede FSB-bolig statistiske nøgletal om området for den samlede helhedsplan.⁷ Disse nøgletal viser bl.a., at visse almene bebyggelser i området er udprægede lavindkomstområder. For disse bebyggelser gælder det, at:

KORT OVER HUSUMKVARTERET

- afdelingerne omfatter ca. 1200 lejemål, dvs. 23 % at det totale antal lejemål i Husum.
- kun 21-23 % af de skattepligtige beboere tjener over 200.000 kr. årligt mod 43 % som kommunalt gennemsnit. 64-68 % af de skattepligtige beboere tjener under 150.000 kr. årligt.
- ca. halvdelen af beboerne modtager indkomstre-laterede midlertidige ydelser mod et kommunalt gennemsnit på 27 %
- et stadigt stigende antal og nu over 60 % af beboerne har indvandrebaggrund, mens gennemsnittet for Københavns Kommune er 19 %. Det gennemsnitlige antal beboere med indvandrebaggrund er endnu højere blandt børn og unge i området.

Områdets mange børn og unge er samlet på et lille område, hvor de fylder meget. Den manglende plads til udfoldelse har ført til omfattende slitage af legepladser og medvirker til hærværk i opgange, kældre mv. En manglende kultur for at benytte klub- eller fritidstilbud, bl.a. fordi det er for dyrt for forældrene, bidrager til denne problematik. FSB-bolig melder om, at der er stigende og omfattende problemer med børn, unge og deres familier, en manglende kontakt og integration mellem beboerne samt en stadig ringere interesse for at deltage i fællesarrangementer. Dette medfører større utryghed, dårlig kommunikation om fælles emner og mangel på respekt for afdelingen og beboerne.

En naboskabsundersøgelse udarbejdet af KABbolig for Københavns Kommune m.fl. har givet en beskrivelse af Voldparken, som ligger nord for Frederikssundsvej i Husumkvarteret. Undersøgelsen er foretaget på grundlag af en spørgeskemaundersøgelse på internettet og bygger på 115 besvarelser.

Undersøgelsen viser, at en stor del af beboerne (72 %) er tilfredse med det udendørs fysiske miljø. Den generelle tilfredshed med boligområdet er noget mindre (38 %), mens ca. halvdelen mener, at de trives godt, hvor de bor. Problemerne i områderne findes, ifølge undersøgelsen, særligt i forhold til (manglende) lovlighed, hvor 76 % oplever, at der er meget kriminalitet omkring dem. Dette afspejler sig i vurderingen af trygheden i området, hvor 31 % oplever utryghed, mens ca. halvdelen placerer sig i en midterkategori. Dette kan ifølge undersøgelsen handle om, at mange beboere er holdt op med at gøre de ting, der får dem til at føle sig utrygge, som for eksempel at gå ud om aftenen. Naboskabsundersøgelsen viser desuden, at der blandt beboerne findes en vis ligegyldighed i forhold til områdets svageste beboere samt

et lavt engagement i forhold til at samle beboerne om fællesaktiviteter. Omvendt er der hos mange åbenhed for at deltage i flere sådanne arrangementer.

3.1.2 I gangværende helhedsplaner og andre projekter

Det boligsociale arbejde i Husumkvarteret er begrænset til Helhedsplanen Satellit 10A for Husum-området og er et samarbejde mellem FSBbolig, AAB, Børne- og Ungdomsforvaltningen samt Socialforvaltningen og Lokalcenter Brønshøj-Husum-Vanløse. Projektet løber over en periode på 4 år fra 1. april 2008 til 2011.

En helhedsplan er en områdebaseret indsats, som adskiller sig fra områdeløft ved at være finansieret af Landsbyggefonden, og hvor medfinansieringen kommer fra de almene boligafdelinger og kommunen. Endvidere er helhedsplanerne kendetegnet ved, at de koncentrerer deres indsats i de almene boligområder, hvorimod områdeløftprojekterne omfatter blandede boligområder, med forskellige ejerformer.

Københavns Kommune tilstræber en høj grad af koordinering og samarbejde mellem helhedsplaner og områdeløft. I den forbindelse kan der i de enkelte helhedsplaner og områdeløft, fx arbejdes med at etablere et fælles sekretariat og en gensidig repræsentation i styregrupperne, som tilfældet eksempelvis er i områdeløftprojektet i Sundholmsvej-kvarteret. Derudover kan der også samarbejdes om konkrete projekter.

Helhedsplanens målgruppe er børn og unge og deres familier, og den overordnede målsætning er at skabe større tilfredshed blandt beboerne. Tilfredsheden skal øges, bl.a. ved at give områdets unge andre muligheder for beskæftigelse end at "hænge ud" i bebyggelserne, hvilket erfaringsmæssigt fører til hærværk, kriminalitet og uhensigtsmæssig adfærd. Dette skal ske ved at motivere disse børn og unge til at gå i gang med fritids-, uddannelses- og/eller beskæftigelsestilbud. Til dette formål er der ansat to opsøgende medarbejdere, der skal hjælpe de unge med at komme i gang med at deltage i områdets fritidstilbud og få forældrene til at støtte mere op om deres børn. Der er desuden åbnet mulighed for opgradering af ungdoms- og fritidsklubber. De 10-13-årige fritages for kontingent, og der er etableret et bemandet værested for Foreningen 18-23 (unge mellem 18-23 år), hvor de unge kan modtage støtte fra et lokalt voksennetværk. Desuden ønsker man med helhedsplanen at skabe større interesse for fællesarrangementer og dermed fremme de positive relationer mellem beboerne.

KORT OVER HUSUMKVARTERET

FAKTA OM SATTELIT 10A

Samlet økonomi:

- 7.740.120

Involverede parter:

- Børne- og ungdomsforvaltningen
- Socialforvaltningen
- Afdelingsbestyrelser
- Voldparkens skole
- Børne- og ungerådgivningen
- Politiet
- Ungdomsskolen
- Det lokale jobcenter

Husum-området har været underprioriteret i forhold til sociale indsatser set i forhold til eksempelvis nabo-området Tingbjerg. Udover indsatsen i helhedsplanen findes der ikke yderligere sociale projekter i området. Af samme grund er Husum-kvarteret herunder Voldparken udvalgt af Københavns Kommune til at afholde Danmarks første Future City Game. Future City Game er et værktøj til at finde kreative løsninger på store udfordringer i byer og lokalområder gennem deltagelse af lokale beboere, fag- og erhvervsfolk med lokalkendskab samt fagspecialister. Spillet formål er at finde den bedste idé til at forbedre livskvaliteten i bymiljøet ved udvikling, afprøvning og præsentation af idéforslag. Spillet er udviklet af British Council i Storbritannien og blev afholdt to gange i Voldparken i efteråret 2008.

Udvælgelsen af Husumkvarteret som fokusområde i spillet er sket på baggrund af et stigende behov for at få nye ressourcer og ideer til udvikling af området.

3.1.3 Kvarterets potentialer og forslag til initiativer

Den ovenstående beskrivelse af de boligsociale forhold i Husumkvarteret antyder, at der i Husum er flere positive aspekter, der kan bygges videre på. Nabo-skabsundersøgelsen afslører en vis grad af tilfredshed og trivsel på trods af mange sociale problematikker. Undersøgelsen viser, at der på mange punkter er et stort "midt imellem-segment", hvilket tyder på, at der er gode muligheder for at nå en stor gruppe beboere, hvis der gøres en indsats på området.

Der kan især peges på kriminalitet og hærværk eller oplevelsen af samme som et fokusområde. Ligeledes vil et fokus på at skabe et større socialt engagement

samt kontakt- og netværksskabende aktiviteter være oplagt.

Der tegnes et billede af, at der kan opnås umiddelbare gevinster ved at gøre en særlig indsats på børne- og ungeområdet generelt. Mere konkret kan dette tage form som bedre muligheder for og incitamenter til meningsfulde klub- og foreningsaktiviteter hos de unge som en vej til øget tryghed og lyst til at deltage i lokalsamfundet blandt beboerne generelt.

Det er målsætningen med en helhedsorienteret boligsocial indsats at skabe et godt miljø i området samt at udbygge de sociale netværk for beboerne. Dette vil kunne fremme integrationen mellem de forskellige sociale og etniske grupper samt den sociale bæredygtighed i området.

Et områdeløft som bl.a. har fokus på koordinering af alle de mange sociale indsatser i kvarteret herunder de boligsociale, vil kunne bidrage betydeligt til en fremgang indenfor de indsatser, som sker i boligsocialt regi. Et områdeløft vil ved at fungere som det overordnede bindeled mellem de mange sociale indsatser, som ofte opererer sideløbende i et kvarter, kunne imødekomme den store udfordring i forhold til en koordinering i lokalområderne. Herved kan der i stedet genereres en synergieffekt, hvorved det samlede afkast vil blive højere. Borgerne vil også i højere grad opfatte Københavns kommune som en samlet enhed frem for syv forvaltninger, som ikke har det ønskværdige overblik over kommunens mange lokalt fremskudte indsatser. Desuden kan et områdeløft give kvarteret et bedre image og være med til at tiltrække og fastholde de såkaldte ressourcestærke beboere.

3.2 Skole og institutionsforhold

3.2.1 Beskrivelse af kvarteret og dets problemer

Også Børne- og ungdomsforvaltningen står overfor udfordringer i kvarteret, hvor en koordinering med kommunens andre sociale indsatser indenfor kvarteret vil være en styrke.

Husumkvarteret blev oprindeligt dækket af tre folkeskoler: Voldparkens Skole, Korsager Skole og Husum Skole. I efteråret 2007 blev det besluttet at lukke Voldparkens Skole. Børne- og Ungeforvaltningen udarbejdede derfor en plan for en successiv overførsel af eleverne i løbet af skoleåret 2007–2008 til skoler i nærheden. Denne plan blev dog imidlertid aldrig be-

KORT OVER HUSUMKVARTERET

nyttet, idet forældrene benyttede sig af det frie skolevalg og egenhændigt indmeldte deres børn hovedsageligt på Husum Skole eller på Korsager Skole.

Indskrivningen af de mange nye børn har resulteret i udfordringer, som skolerne stadig arbejder med at tackle. Udfordringerne hænger dels sammen med, at de to skoler har skullet optage mange elever på kort tid, og dels med at mange af de tilkomne elever har været to-sprogede med en ofte svagere faglig, kulturel og socioøkonomisk baggrund end de elever, skolerne hidtil har haft indskrevet.

Udviklingsforløbet på de to skoler frem til modtagelsen af de mange elever har været forskelligt. Parathed til at håndtere den nye udfordring har derfor varieret hos skolernes personale og hos de to skoledistrikters børn og forældre. Dette har betydet, at skolernes situationer i dag er forskellige.

Husum Skole

Husum Skole har 619 elever, hvoraf ca 30 % er to-sprogede. Tosprogsprocenten varierer på de enkelte klassetrin lige fra 10 % til 76 %. Skolens elevtal er nedadgående, og skolens personale oplever, at skolen fravælges af de etniskdanske forældre. Fravalget hænger sammen med skolens stigende tosprogsprocent kombineret med, at et større antal elever i den enkelte klasse har givet flere faglige og sociale problemer. Skolens etniskdanske forældre melder i stigende grad deres børn ud af Husum Skole og ind på folkeskoler i vanløse-området.

I området omkring Husum Skole er der en række institutioner, to vuggestuer, to børnehaver, to integrerede institutioner, en bemandet legeplads, seks fritidshjem og/ eller klub. Skole og fritidsinstitutionerne samarbejder bl.a. om sammentænkning i indskoling

Korsager Skole

Korsager Skole har 722 elever. Antallet af to-sprogede er i løbet af de sidste tre år steget fra 14 % til ca. 30 %, hvilket svarer til gennemsnittet på folkeskolerne i København.

Skolen betragter sig som en almindelig københavnsk folkeskole. Den anses som det naturlige skolevalg for forældrene, og de allerfleste børn i skoledistriktet går på skolen. Børnene har en meget blandet socioøkonomisk baggrund, og de kommer både fra parcelhuse og fra alment boligbyggeri. Skolen har som følge af lukningen af Voldparkens Skole modtaget omkring 140 elever i løbet af efteråret 2007. Skolen har gennem de senere år arbejdet meget med integration og konflikthåndtering og var dermed godt forberedt på

modtagelsen af de nye elever. De mange nye elever har dog, trods det gode forarbejde, givet mere uro og flere vanskeligheder i undervisningen.

Skolen har en skolefritidsordning, kaldet KKFO (Københavns Kommunes Fritidsordning) Frithuset. KKFO'en er en integreret del af skolen. Det giver mulighed for et tæt samarbejde mellem skolens lærere og KKFO'ens pædagoger både fagligt og pædagogisk og vedrørende det enkelte barn. I området omkring Korsager Skole er der en række institutioner: to vuggestuer, tre børnehaver, tre integrerede institutioner, tre fritidshjem og/ eller klub. Skolen og institutionerne samarbejder bl.a. om sammentænkning i indskoling.

De ovenfor omtalte udfordringer har, særligt i løbet af de seneste tre år, belastet kvarteret omkring Husum skole mere og mere. Det skyldes, at et stort antal børn og unge med indvandrebaggrund og en større gruppe socialt belastede etniskdanske børn og unge hænger ud her i forbindelse med skolegangen. Langt hovedparten af børnene og de unge er klub- og foreningsløse. For fritidshjemsbørnenes vedkommende skyldes det især, at det, trods muligheden for kontingentnedsættelse, skønnes at være for dyrt for forældrene. Dette kombineret med mange børn og unge på et relativt lille område har ført til en stigende uhenigtsmæssig adfærd på flere områder.

3.2.2 Igangværende projekter og initiativer

For at imødekomme de stigende adfærdsproblemer, er der, som allerede beskrevet, igangsat en helhedsplan i en del af kvarteret, med særligt fokus på børn og unge samt deres familier.

Distriktets fritids- og ungdomsklubber har organiseret opsøgende socialt arbejde i området, således at der både er et udgående team og et opsøgende cykel- og knallertværksted for alle unge i Brønshøj-Husum og Voldparken.

Børne- og Ungdomsforvaltningen omfatter skoler og institutioner for børn og unge i alderen fra 0 – 18 år. Det betyder, at der er fokus på at opbygge et stærkt samarbejde mellem de forskellige institutionstyper, som er en del af familiernes hverdag, og som derved har betydning for børns og unges udvikling og læring. Lokaldistrikt Vanløse-Brønshøj har derfor etableret mødefora kaldet landsbyer. Her mødes skolen og de relaterede institutioner til drøftelse af problemstillinger af fælles interesse, fx overgangen fra børnehave

KORT OVER HUSUMKVARTERET

til skole eller fritidshjem, indskrivning af børn til skole og fritidshjem eller videregivelse af informationer med forældresamtykke vedrørende det enkelte barn. Distriktet afholder ligeledes 2 gange årligt fællesarrangementer for alle distriktets ledere, hvor generelle problemstillinger i relation til opgaven som leder behandles.

Kvarterets skoler og institutioner føler sig i øjeblikket pressede og arbejder ihærdigt på at vende den negative udvikling. I denne situation vil et områdeløft, som kan styrke og koordinere de sociale indsatser i Husumkvarteret, være meget velkomment og vil kunne bidrage til en positiv udvikling på skole- og institutionsområdet.

3.3 Beskæftigelse

3.3.1 Beskrivelse af kvarteret og dets problemer

Den uheldige udvikling, som der i forbindelse med kvarterets børn og unge hænger i mange tilfælde sammen med, at en stor andel af kvarterets beboere er uden tilknytning til arbejdsmarkedet (33,9 %). Den manglende kontakt til arbejdsmarkedet reducerer kvarterets muligheder for udvikling og øger risikoen for marginalisering og udstødning af borgere i området. Der er hermed større risiko for "arbejdsledsøer", ikke mindst i de almene bebyggelser i området, hvor der i værste fald kan udvikle sig parallelle samfund. Udviklingen kan have u hensigtsmæssige konsekvenser for børn og unges opvækst, uddannelse og efterfølgende arbejdsmarkedstilknytning.

Den høje andel af ledige borgere og borgere uden for arbejdsmarkedet afspejler umiddelbart at:

- flere borgere i Husumkvarteret ikke har kvalifikationer, der matcher arbejdsmarkedets efterspørgsel, fx på grund af manglende relevant uddannelse.
- der hos beboerne kan være uoverkommelige barrierer i forhold til at komme i arbejde, fx pga. fysiske og/eller psykiske problemer, misbrug etc.
- matchningen mellem borgere, der ønsker arbejde og de virksomheder, der efterspørger arbejdskraft ikke fungerer hensigtsmæssigt, fx fordi de ledige borgere mangler netværk, som er en typisk formidlingskanal for jobs på det private arbejdsmarked.

3.3.2 Igangværende projekter

Husumkvarteret er omfattet af Københavns Jobcenters ordinære tilbud om rådgivning, vejledning og opkvalificering til ledige borgere, med henblik på hjælp til at komme i arbejde eller uddannelse.

Derudover yder Københavns Jobcenter generel rådgivning og vejledning til borgere i kvarteret, herunder til de borgere, der er udenfor arbejdsstyrken, men som ønsker at undersøge mulighederne for at komme i arbejde eller uddannelse. Det skal desuden bemærkes, at Københavns Kommune med "Aftale om beskæftigelses- og integrationsinitiativer i 2009" bl.a. har øget fokus på opkvalificering af kvinder med indvandrebaggrund til arbejdsmarkedet.

3.3.3 Potentialer og forslag til initiativer

Husumkvarteret har i dag et uudnyttet potentiale i borgere, der kan indgå på arbejdsmarkedet, men ikke gør det på nuværende tidspunkt. Udviklingen på arbejdsmarkedet betyder, at der med den forventede stigende ledighed i den nærmeste fremtid, med fordel kan iværksættes tilbud, der øger de ledige borgers tilknytning til arbejde og uddannelse. Det er specielt relevant, at de unge forstår, hvor vigtig en kompetencegivende uddannelse kan være for deres jobmuligheder fremover.

Aktiviteter kan fx være:

- At bistå unge med at begynde på, og blive fastholdt i, en kompetencegivende uddannelse, fx via brug af mentorer.
- Formidling af fritidsjob til unge.
- Vejledning, information og matchmaking med virksomheder og tilbud om mentor. Her kan der fx være et særligt fokus på at matche ubesatte jobs hos de lokale handelsdrivende med lokale ledige borgere.
- Særlige indsatser for kvinder med indvandrebaggrund, herunder selvforsørgende (husstandsfor sørgede) kvinder.

Lokale tilbud i forhold til beskæftigelse kan etableres via ansøgninger til Landsbyggefonden, Det Lokale Beskæftigelsesråd (LBR København) samt Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets Metodeudviklingspulje. Her vil et områdeløft kunne bidrage til at danne overblik over behovet i de enkelte dele af kvarteret samt til at sikre, at der ikke igangsættes indsatser som overlapper hinanden og dermed sikre, at ressourcerne udnyttes optimalt.

KORT OVER HUSUMKVARTERET

3.4 Sundhed

3.4.1 Beskrivelse af kvarteret og dets problemer

En kortlægning af Københavns Kommunes sociale geografi⁸ har vist, at sundhedstilstanden i Husum ligger blandt de dårligste i København. Det betyder, at området har brug for en intensiveret kommunal indsats for at sikre en positiv udvikling.

Sundhedstilstanden er målt på baggrund af en række parametre, som man erfaringsmæssigt ved har indflydelse på sundheden. En forringet sundhedstilstand er ofte at finde i områder, hvor de fire nedenfor nævnte parametre er højt repræsenteret:

- andelen af borgere i almene boliger
- andelen af borgere med kort uddannelse
- andelen af borgere med lav indkomst
- andelen af enlige borgere

En koncentration af de ovennævnte parametre har derfor konsekvenser for den sociale ulighed i sundheden.

I Husumkvarteret har over 20 % af beboerne indvandrebaggrund. Denne gruppe borgere er primært bosiddende i Voldparkens og Gadelandets almene boliger. I alle indvandrergupper er der ifølge rapporten "Etniske minoriteters sundhed" fra juni 2008 flere personer med langvarig sygdom sammenlignet med etniske danskere.

Det Socioøkonomiske Københavnerkorts optegnelse af sundhedstilstanden i Husumkvarteret understøttes af "Sundhedsprofilen for Region Hovedstaden 2008". I sundhedsprofilen fokuseres der blandt andet på borgernes sundhedsadfærd (KRAM: kostvaner, rygning, alkoholforbrug og motion), som har stor betydning for at bevare et godt helbred og for at nedsætte risikoen for at udvikle kroniske sygdomme.

På bydelsniveau er Brønshøj-Husum, herunder Husumkvarteret, i socialgruppe fire i forhold til KRAM-undersøgelsen, hvilket betyder, at sundhedsadfærden gennemsnitligt er lavere end regionsgennemsnittet. Blandt borgere i Brønshøj-Husum har 17 % vurderet deres eget helbred til at være dårligt eller mindre godt, mod regionsgennemsnittet på 14 %.

3.4.2 Potentialer og forslag til initiativer

Et strategisk mål for Københavns Kommunes Sundhedspolitik 2006-10 omkring social ulighed i sundhed er, at Kommunens forebyggende og sundhedsfremmende tilbud i særlig grad skal rettes mod de københavnere, der har den korteste uddannelse og den laveste indkomst.

Gennem et områdeløft, som kan facilitere et målrettet sundhedsfremmende og forebyggende samarbejde mellem lokalområdet aktører, herunder lokaludvalget, helhedsplansarbejdet og på tværs af de kommunale forvaltninger, bliver det muligt at indtænke en fremskudt sundhedsstrategi i Husumkvarteret. En sundhedsfremmende indsats vil for mange af kvarterets beboere betyde, at deres mulighed for at blive en del af arbejdsstyrken forbedres, hvilket i mange tilfælde også vil være fremmende for integrationen og for kvarterets børn og unge.

Folkesundhed København vil i det fremtidige forebyggende og sundhedsfremmende arbejde i stadig højere grad fokusere på strukturelle og tværforvaltningsmæssige indsatser, frem for individ- eller gruppebaserede indsatser. Det betyder, at Folkesundhed København i højere grad vil bistå med opgaver, der relateres til formidling af ny viden, analyse og rådgivning og implementering i forhold til forskellige indsatser i relevante kommunale rammer og strukturer. Rådgivningen kan fx dreje sig om, hvordan man skaber bedre rammer omkring motion for alle aldersgrupper.

I Husumkvarteret gennemføres der på nuværende tidspunkt ingen projekter, der udgår fra Folkesundhed København. Ved et fremtidigt områdeløft vil det derfor være relevant at arbejde med kvarterets ringe sundhedstilstand. I dette arbejde kunne man tage udgangspunkt i nogle af de lokale initiativer, der allerede eksisterer i kvarteret. Allerede på nuværende tidspunkt er der lokale frivillige kræfter, der i samarbejde med det nystartede lokaludvalg for Brønshøj/Husum, arbejder målrettet for at skabe initiativer med fokus på sundhed og bevægelse. Dette arbejde falder godt i tråd med Københavns Kommunes Sundhedspolitik, hvor man som beskrevet ønsker at samarbejde med lokalområdets aktører.

⁸ Undersøgelsen "Det socioøkonomiske Københavnerkort" er udarbejdet af Københavns Kommune i samarbejde med, SBI og Velfærdsministeriet.

KORT OVER HUSUMKVARTERET

3.5 Kultur og idrætsliv

3.5.1 Kvarteret og dets problemer

I selve kvarteret findes der én kulturinstitution: Husum Bibliotek. Derudover er der en række idrætsfaciliteter. Ud mod Utterslev Mose ligger Husum Idrætspark og bag ved Husum Skole ligger Husumparken. Den nedlagte Voldparkens Skole, der ligger nord for Frederikssundsvej, benyttes i dag også til idrætsaktiviteter. Det er denne skole, som lokale frivillige kræfter i samarbejde med lokaludvalget har planer om at udvikle til et dynamisk kraftcenter for sundhed og bevægelse.

Uden for kvarteret ligger der, indenfor en radius af 1 km, endvidere Tingbjerg Bibliotek, en græs fodboldbane ved Pilesvinget samt Tingbjerg Idrætspark, som fungerer som klubhus for Brønshøj Boldklub. Derudover benyttes Husum og Tingbjerg Skole til diverse foreningsaktiviteter.

Vi ved fra undersøgelser foretaget i Københavns Kommune, at etniske minoriteters deltagelse i kultur- og idrætslivet er væsentligt lavere end deltagerniveauet blandt etniske danskere. Som det fremgår af tabel 6 i statistik oversigten i bilag 1, er det især oplagt at fokusere på de yngste børn. Andelen af børn på 5. klassetrin i Brønshøj/Husum, der går til idræt i en idrætsforening, er ca. 70 % for børn, hvor én eller begge forældre er født i Danmark, mens det kun er 46,2 %, for børn, hvor begge forældre er født i et andet land.

3.5.2 Potentialer og forslag til initiativer

Et aktivt kultur- og idrætsliv kan være med til at skabe sammenhængskraft i et lokalområde på det kulturelle-, sociale- og integrationsmæssige plan. Et områdeløft giver gode muligheder for at indtænke både kultur og idræt i boligområder og i andre eksisterende bygninger. Som beskrevet vil det bl.a. være oplagt at skabe faciliteter for både den organiserede og uorganiserede idræt, rettet mod yngre børn med indvandrebaggrund. I kvarteret som helhed er der dog også generel mangel på områder, hvor der er plads til fysisk udfoldelse for alle kvarterets borgere.

Af forslag til initiativer i kvarteret er der særligt to oplagte indsatser:

Den nedlagte Voldparken Skole nord for Frederikssundsvej rummer et stort potentiale som et dynamisk kraftcenter for sundhed og bevægelse. En ombygning og udvikling af skolen til center for folkesundhed vil være med til at løfte hele kvarteret. Det vil bl.a. betyde, at der kan laves tiltag, som kan forbedre den dårlige sundhedstilstand, der er kendetegnende for en del af kvarterets beboere. Herudover kan centeret danne ramme for idrætsaktiviteter for den gruppe af børn og unge i kvarteret, som i dag mangler steder at "hænge ud" og dermed skaber utryghed for de øvrige beboere. Samtidig vil et folkesundhedscenter kunne tiltrække beboere fra de øvrige dele af Husumkvarteret og naboområderne og derved være med til at åbne de mange tillukkede boligområder, som ligger nord for Frederikssundsvej.

I det nuværende arbejde med skolen er der planer om, at det dynamiske kraftcenter for sundhed og bevægelse skal rumme aktiviteter, der især fokuserer på ernæring og folkelig idræt, som appellerer til mange borgere på tværs af alder, køn og etnisk oprindelse. Der bliver lagt vægt på, at de omkringliggende boligområder inddrages aktivt i udviklingen af centeret, og at det derved bliver lokalt forankret. I et fremtidigt områdeløft vil det være oplagt at arbejde videre med ideerne om at omdanne skolen til et center for folkesundhed.

Ud over Voldparken Skole vil det også være oplagt at gøre Husum Bibliotek til samlingspunkt i kvarteret. Biblioteket er placeret på Frederikssundsvej, og det vil derfor være oplagt at tænke det ind som en del af strøggadeløftet. Biblioteket kunne bl.a. blive samlingspunkt for diverse klubber og netværk, fx pigeklub, læringstilbud til voksne, jobsøgning, IT-kompetencer, pensionistarrangementer, sprogstimulerende aktiviteter for voksne, læs-avisen-sammen, karrierevejledning, spiseklubber mm. Biblioteket kunne med fordel udvides med et mindre borgerrettet sekretariatet.

KORT OVER HUSUMKVARTERET

4. RAMMER FOR OMRÅDELØFTET

4.1 Organisering

4.1.1 Kommunal organisering

Det er Københavns Kommunes mål at realisere en helhedsorienteret indsats, der kombinerer en indsats på de i denne ansøgning beskrevne indsatsområder. Som nævnt vil der være betydelig vægt på at styrke den sociale indsats og koordineringen med de igangværende og kommende indsatser samt på et løft af det fysiske miljø med vægt på opgradering af strøggadeområdet ved Frederikssundsvej. Samtlige forvaltninger vil blive inddraget i arbejdet med områdeløftet i alle projektets faser, herunder udarbejdelse af ansøgninger, organisering, udarbejdelse af kvarterplan, gennemførelse og forankring. Endvidere har alle forvaltningerne været med i udformningen af nærværende ansøgning.

Indsatsen hører under Teknik- og Miljøudvalget. Forvaltningen får til opgave at koordinere den helhedsorienterede og tværgående indsats i områdeløftet samt at fungere som det administrative bindeled mellem forvaltninger og lokalområde samt øvrige parter.

Endvidere kobles de øvrige forvaltninger direkte på samarbejdet med lokalområdet. Repræsentanter fra forvaltningerne deltager sammen med repræsentanter fra kvarteret i styregrupperne, hvilket sikrer konsensus mellem kvarteret og kommunens forvaltninger med henblik på at udvikle projektet.

Centralt er der nedsat et koordinationsudvalg bestående af nøglepersoner fra samtlige forvaltninger, som har til opgave at sørge for tværgående information og samarbejde mellem forvaltningerne om områdeløftsindsatsen.

4.1.2 Lokal organisering

På lokalt niveau kan organiseringen først fastlægges endeligt efter yderligere konsultationer med lokale interessenter, herunder ikke mindst lokaludvalget og repræsentanter for helhedsplanerne i de almene boligområder.

Det forventes, at der nedsættes en styregruppe bestående af beboerrepræsentanter, repræsentanter fra lokale foreninger, repræsentanter fra lokale kommu-

nale institutioner samt to medlemmer af lokaludvalget. Det forventes desuden, at styregruppen nedsætter to temagrupper, som varetager planlægningen og realiseringen af de to gennemgående temaer, "koordineringen af de sociale indsatser" og "det fysiske miljø med vægt på opgradering af strøggadeområdet ved Frederikssundsvej".

Temagrupperne forventes at bestå af beboerrepræsentanter og repræsentanter fra de relevante kommunale forvaltninger. Endvidere deltager repræsentanter fra foreninger og lokale kommunale institutioner, som er beliggende i kvarteret og som har interesse i de to temaer. I den boligsociale temagruppe kunne det dreje sig om skoler, børneinstitutioner, lokalcentret, de almene boligafdelinger, sportslivet, kulturlivet mv. I temagruppen for det fysiske miljø med fokus på Frederikssundsvej kunne det være repræsentanter for de interesser, der er lokaliseret ved Frederikssundsvej, fx. de handlende, erhvervslivet, beboerne og grundejerne langs Frederikssundsvej.

4.2 Tidsplan

Fase 1: Forprojekt

April-juli 2009: Politisk behandling af ansøgningen og tilbagemelding fra ministeriet.

Juni-oktober 2009: Ansættelse af sekretariat. Det forventes, at der ansættes 2 fuldtidsansatte personer, en for hvert hovedtema, samt en projektleder.

Oktober-november 2009: Styregruppen etableres.

Oktober 2009: Projektet og borgerinddragelsesfasen forberedes af sekretariatet.

November 2009: Første borgermøde, kvarterplanproces med borgerinddragelse igangsættes.

1. og 2. kvartal 2010: Kvarterplanen udarbejdes i dialog mellem kommunens forvaltninger og de aktive borgere.

KORT OVER HUSUMKVARTERET

3. kvartal 2010: Beslutningsproces om kvarterplan. Styregruppen indstiller forslag til kvarterplan til Borgerrepræsentationen.

4. kvartal 2010: Borgerrepræsentationen og Velfærdsministeriet godkender kvarterplanen.

Fase 2: Realiseringsfasen

1. kvartal 2011: Realiseringsfasen organiseres. Under de to temagrupper nedsættes arbejdsgrupper om de enkelte delprojekter.

2011-2014: Realisering af kvarterplanen.

Fase 3. Forankringsfasen

1. kvartal 2015: Udarbejdelse af forankringsplan.

4. kvartal 2014: Projektet afsluttes.

Fase 4: Driftsfasen

Forankringsfasen vil fastlægge de nærmere retningslinier for, om og hvordan de projekter, som er blevet igangsat under områdeløftprojektet, skal drives videre, herunder hvilke projekter der forudsættes drevet videre i kommunalt regi.

4.3 Forankring

Målet med områdeløftet er at igangsætte en bæredygtig fornyelsesproces, som også kan fortsætte efter områdeløftsindsatsens ophør. Samtidig er det vigtigt, at de kræfter, der er bragt i spil gennem lokale netværk og private investeringer får mulighed for at fortsætte. Derfor skal det allerede fra starten overvejes, dels hvordan de konkrete projekter, der igangsættes i områdeløftet opnår bæredygtighed og kan fastholdes og videreføres på lang sigt, og dels hvordan fornyelsesprocessen kan videreføres.

Det foreslås derfor, at der i projektperiodens sidste halvdel bliver udarbejdet en forankringsplan, der indeholder en konkret stillingtagen til organisatorisk og driftsmæssig forankring af de enkelte projekter. Planen skal tage stilling til, hvilke projekter, der ikke skal videreføres, hvilke der forventes at skulle videreføres driftsmæssigt i kommunalt regi, og hvilke der skal videreføres af lokale foreninger og lign.

Endvidere skal planen tage stilling til, hvordan en lokal organisering kan videreføres til støtte for nye initiativer fra kvarterets beboere, erhvervsliv og lokale kræfter. I dette arbejde er det væsentligt, at holdninger og ønsker fra den lokale befolkning er udgangspunktet for hele processen.

Københavns Borgerrepræsentation ønsker at styrke nærdemokratiet i København, og politikerne besluttede derfor den 13. oktober 2005 at etablere Lokaludvalg i alle bydele i København i løbet af valgperioden 2006-2009. Brønshøj-Husum Lokaludvalg er netop blevet stiftet i november 2008 og Teknik- og Miljøforvaltningen har været i kontakt med Lokaludvalget vedr. den lokale organisering for Områdeløftet. Et sådant samarbejde forventes at have stor positiv betydning for områdeløftets senere forankring.

Det forventes, at mange af de projekter, som initieres af områdeløftet, vil blive forankret i lokaludvalget, der i kraft af deres to pladser i den fælles styregruppe har kendskab og ejerskab til de ovennævnte projekter. Lokaludvalget har beslutningskompetence vedrørende puljemidler til bydelsrelaterede aktiviteter indenfor demokrati, kultur og netværk. Endvidere er lokaludvalgene forpligtet til at afgive hørings svar til kommunen i sager af særlig betydning for den enkelte bydel, fx indenfor fysisk planlægning, miljø, sundhed og kultur. Lokaludvalgene kan også fremsende forslag til Borgerrepræsentationens udvalg og udtale sig internt i kommunen og til eksterne myndigheder. Samtidig skal lokaludvalgene i samarbejde med Økonomiudvalget udarbejde bydelsplaner.

4.4 Evaluering

Københavns Kommune finder det vigtigt, at områdeløftindsatsen evalueres løbende.

Det er for det første hensigtsmæssigt i forhold til projekterne selv og styringen af dem, og for at kunne diskutere justeringer af deres forløb på baggrund heraf. For det andet er det vigtigt, at de erfaringer, der gøres, bearbejdes og gøres tilgængelige for andre og kommer til at indgå i diskussionen om Københavns nedslidte byområders fremtid. Derfor er Københavns Kommune indstillet på at medvirke til afrapportering og evaluering af områdeløftet.

4.5 Økonomi

Der ansøges om 10 mio. kr. af den statslige udgiftsramme til et områdeløft i Husumkvarteret.

Af nedenstående skema fremgår det, hvordan midlerne til områdeløftet tænkes fordelt. Heri er indregnet 20 mio. kr. af kommunens midler, således at det samlede budget for områdeløftindsatsen bliver 30 mio. kr.

BUDGET FOR OMRÅDELØFTET I HUSUM

Drift af sekretariat	10.000.000
Information og møder	1.000.000
Lokaler	500.000
Små synlige projekter	5.500.000
Strøggadeløft	10.000.000
Koordinering og støtte til sociale projekter	3.000.000
I alt	30.000.000 kr.

Københavns Kommune anser det for vigtigt at mobilisere private investeringer i kvarteret og at inddrage private ressourcer i områdeløftet. Dette vil bl.a. ske ved, at:

- søge at igangsætte Offentligt-Private-Partnerskaber (OPP)
- indgå tæt samarbejde med de almene boligselskaber i kvarteret.
- samarbejde med private fonde, organisationer, foreninger o.l. Kommunen har gode erfaringer med at organisere sådanne samarbejder i partnerskaber.
- forudsætte privat medfinansiering som betingelse for at opnå støtte til projekter på private fællesveje, privat grund o.l.
- forhandle med ejerne af private udlejningsejendomme om finansieringen af vedligeholdelsesarbejder ved bygningsfornyelse
- forhandle med de berørte ejendomme om medfinansiering af fælles friarealer

5. VURDERINGSSKEMA

I Husumkvarteret er der behov for en indsats i forbindelse med byfornyelse af de ældre bygninger, men også de nyere områder med boligsociale problemer har behov for en områdeløftindsats. Derfor er der medtaget to vurderingsskemaer, et for ældre byområ-

der, hvor der er et væsentligt behov for bygningsfornyelse og et for nyere boligområder med store sociale problemer. Vurderingen af nyere boligområder har hovedsagligt rod i en vurdering af de almene boligområder i Husumkvarteret.

Vurderingsskema for Ældre byområder i større byer, hvor der er et væsentligt behov for bygningsfornyelse

Vurdering	Betydning
0	Ikke relevant
1	Ikke noget problem
2	Et lille problem
3	Et vist problem
4	Et stort problem
5	Et meget stort problem

Er det et problem, at der er: Vurdering på en skala 1-5

Fysiske forhold i området

- nedslidte boliger med dårlig standard?	2
- ensidig boligstruktur?	2
- behov for fælles friarealforbedring ved boligerne?	4
- behov for nedrivning, renovering eller omdannelse af erhvervsbygninger?	4
- grimme eller nedslidte byrum?	5
- trafikproblemer?	5
- manglende beboer- og fritidsfaciliteter?	5
- nedslidte eller manglende friarealer?	5

Sociale forhold i området

- mange beboere, som mangler beskæftigelse?	3
- mange beboere, som har sociale problemer?	3
- problemer med kriminalitet og hærværk mv.?	3

Erhverv

- genevoldende erhverv?	2
- mangler erhverv, som kan bidrage positivt til områdets udvikling?	3

Organisatoriske forhold i området

- et svagt foreningsnetværk?	4
- svært at etablere samarbejdspartnere til områdefornyelsen?	1

Byfunktioner i området

- manglende nærhed til privat service?	3
- manglende nærhed til offentlig service?	3
- manglende muligheder for fritidsaktiviteter?	5

KORT OVER HUSUMKVARTERET

Vurderingsskema for Nyere boligområder med store sociale problemer.

Vurdering	Betydning
0	Ikke relevant
1	Ikke noget problem
2	Et lille problem
3	Et vist problem
4	Et stort problem
5	Et meget stort problem

Er det et problem, at der er: Vurdering på en skala 1-5

Fysiske forhold

- området er fysisk isoleret i forhold til byen?	4
- for stor en koncentration af almene boliger?	4
- for mange små eller store lejligheder?	1
- byggeskader, eller andre tekniske problemer?	1
- grimme og nedslidte bygninger og byrum?	3
- nedslidte boliger?	1
- nedslidte og dårligt fungerende friarealer?	3
- mangel på opholds- og mødesteder?	4
- trafikproblemer?	4

Sociale forhold

- mange beboere, som mangler beskæftigelse?	5
- mange beboere, som har sociale problemer ?	5
- synlig asocial opførsel eller hærværk mv.?	4
- integrationsproblemer?	4
- problemer med misbrugere?	4
- problemer med kriminalitet?	4

Organisatoriske og økonomiske forhold

- risiko for tomme lejligheder?	1
- et svagt foreningsnetværk?	3
- manglende samarbejdspartnere til områdefornyelsen?	1

Byfunktioner

- manglende nærhed til privat service?	3
- manglende nærhed til offentlig service?	3
- problemer i skoler?	5
- manglende tilbud om fritidsaktiviteter?	5

KORT OVER HUSUMKVARTERET

KOLOFON

Udgiver

Det centrale Områdeløftsekretariat
Center for Bydesign,
Teknik- og Miljøforvaltningen,
Københavns Kommune

Publiceret

December 2008

Foto

Forside: Klaus A. Hansen

Øvrige foto: Camilla Pødenphant

Kontakt

Teknik- og Miljøforvaltningen
Center for Bydesign

Postboks 447
1505 København V
Tlf.: 33 66 12 90

mailto: bydesign@tmf.kk.dk

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen